

SISTEME DE OPERARE

1. Date despre disciplină

Facultatea	Calculatoare, Informatică și Microelectronică				
Departamentul	Ingineria Software și Automată				
Ciclul de studii	Studii superioare de licență, ciclul I				
Programul de studiu	0714.6 Automată și Informatică				
Anul de studiu	Semestrul	Tip de evaluare	Categoria formativă	Categoria de opționalitate	Credite ECTS
II (învățământ cu frecvență la zi)	4	E	D – disciplină de domeniu profesional	O - disciplină obligatorie	4

2. Timpul total estimat

Total ore în planul de învățământ	Din care				
	Ore auditoriale		Lucrul individual		
	Curs	Laborator	Teză de an	Studiul materialului teoretic	Pregătire aplicații
120	30	30	-	30	30

3. Precondiții de acces la disciplină

Conform planului de învățământ	Pentru a atinge obiectivele cursului studenții trebuie să posede abilități dezvoltate în cursurile Matematice speciale, Programări, Structuri de date și algoritmi.
Conform competențelor	Suplimentar, studenții vor poseda abilități de lucru folosind metode și instrumente matematice, tehnice și de programare, pentru înțelegerea și elaborarea componentelor unui sistem de operare, conform competențelor dezvoltate în cursurile susnumite.

4. Condiții de desfășurare a procesului educațional pentru

Curs	Pentru prezentarea materialului teoretic în sala de curs este nevoie de tablă, cretă, proiector și calculator. Nu vor fi tolerate întârzierile, precum și convorbirile telefonice în timpul cursului.
Laborator	Studenții vor perfectă rapoarte conform condițiilor impuse de indicațiile metodice. Termenul maximal de predare a lucrării de laborator – 2 săptămâni după finalizarea acesteia.

5. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CPL 1. Utilizarea de cunoștințe de matematică, fizică, tehnica măsurării, grafică inginerescă, mecanică, electrică și electronică, în ingineria sistemelor</p> <p>C1.1 Utilizarea în comunicarea profesională a conceptelor, teoriilor și metodelor științelor fundamentale folosite în sistemele de operare;</p> <p>C1.2 Explicarea temelor de rezolvat și argumentarea soluțiilor din ingineria sistemelor de operare, prin utilizarea tehnicilor, conceptelor și principiilor din matematică, fizică, grafică inginerescă, inginerie electrică, electronică.</p> <p>C1.3 Rezolvarea problemelor uzuale din domeniul sistemelor de operare prin identificarea de tehnici, principii, metode adecvate și prin aplicarea matematicii;</p> <p>C1.4 Aprecierea potențialului, avantajelor și dezavantajelor unor metode și procedee din domeniul sistemelor de operare, a nivelului de documentare științifică al proiectelor și al consistenței aplicațiilor folosind tehnici matematice și alte metode științifice;</p> <p>C1.5 Elaborarea de proiecte în domeniul sistemelor de operare, selectând și aplicând metode matematice și alte metode științifice specific domeniului</p> <p>CPL 2. Operarea cu concepte fundamentale din știința calculatoarelor, tehnologia informației și comunicațiilor</p> <p>C2.1 Descrierea funcționării și a structurii sistemelor de calcul, rețelelor de comunicații și aplicațiilor acestora în ingineria sistemelor folosind cunoștințe referitoare la limbaje, medii și tehnologii de programare, ingineria programării și instrumente specifice (algoritmi, scheme, modele, protocoale etc.)</p> <p>C2.2 Utilizarea argumentată a conceptelor din informatică și tehnologia calculatoarelor în</p>
-------------------------	--

	<p>rezolvarea de probleme bine definite din ingineria sistemelor de operare și în aplicații ce impun utilizarea de hardware și software în sisteme industriale și în sisteme informatice</p> <p>C2.3 Rezolvarea de probleme uzuale din domeniul ingineriei sistemelor de operare folosind concepte ale științei calculatoarelor și tehnologiei informației referitoare la utilizarea de software dedicat și de mijloace de proiectare asistată de calculator (CAD) și la adaptarea și extinderea acestora</p> <p>C2.4 Selectarea și evaluarea în calitate de utilizator, de software dedicat și mijloace de proiectare asistată de calculator (CAD) pentru aplicații din ingineria sistemelor de operare, calculatoarelor, tehnologia informației și comunicațiilor</p> <p>C2.5 Folosirea proiectării hardware –software integrate și a ingineriei programării ca metodologii dedezvoltare, inclusiv în vederea unei modelări la nivel de sistem de operare.</p> <p>CPL 3. Utilizarea fundamentelor automatizării, a metodelor de modelare, simulare, identificare și analiză a proceselor, a tehnicilor de proiectare asistată de calculator</p> <p>C3.2 Explicarea și interpretarea problemelor de automatizare a unor tipuri de procese prin aplicarea fundamentelor automatizării, a metodelor de modelare, identificare, simulare și analiza proceselor, precum și a tehnicilor de proiectare asistată de calculator</p> <p>C3.3 Rezolvarea unor tipuri de probleme de conducere prin: folosirea de metode și principii de modelare, elaborarea de scenarii de simulare, aplicarea de metode de identificare și de analiză a unor procese (inclusiv procese tehnologice) și sisteme</p> <p>C3.5 Configurarea și implementare asistemelor de conducere a proceselor industriale, roboților și liniilor de fabricație flexibile, precum și alegerea echipamentelor, acordarea și punerea în funcțiune a structurilor aferente.</p> <p>CPL 4. Proiectarea, implementarea, testarea, utilizarea și mentenanța sistemelor cu echipamente de uz general și dedicat, inclusiv rețele de calculatoare, pentru aplicații de automatizată și informatică aplicată</p> <p>C4.1 Definirea cu ajutorul principiilor de funcționare și proiectare, a cerințelor standardelor aplicabile și a metodelor de implementare, testare, mentenanță și exploatare a echipamentelor folosite în aplicațiile de automatizată și informatică aplicată</p> <p>C4.2 Explicarea și interpretarea metodelor de proiectare, implementare, testare, utilizare și mentenanță a echipamentelor de uz general și dedicat, folosite pentru aplicații de conducere automată și de informatică aplicată.</p>
Competențe transversale	CT 1. Aplicarea principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale de inginer în cadrul propriei strategii de muncă calificată și eficientă.

6. Obiectivele disciplinei

Obiectiv general	Introducerea studenților în domeniul sistemelor de operare.
Obiective specifice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studiul structurii și funcționării sistemului de operare, introducerea principalilor algoritmi și instrumente program și tehnice de gestiune a resurselor; 2. Expunerea bazelor contemporane ale metodelor și mijloacelor de elaborare a resurselor program de sistem, inclusiv, operații asincrone, tratarea întreruperilor, interfeța S.O., compromisele dintre dispozitivele tehnice și resursele program; 3. Formarea de cunoștințe și abilități pentru analiza și compararea punctelor de vedere diferite asupra sistemelor de operare pentru luarea deciziilor competente la necesitate; 4. Pregătirea pentru analiza și proiectarea sistemelor de operare ad-hoc, crearea și dezvoltarea aptitudinilor de programator de sistem. 5. Dezvoltarea abilităților de lucru în echipă și colaborarea în dezvoltarea proiectelor.

7. Conținutul disciplinei

Tematica activităților didactice	Numărul de ore
	învățământ cu frecvență la zi
Tematica cursurilor	
Tema 1. Introducere. Scopul și obiectivele cursului. Noțiuni și termeni din domeniul resurselor tehnice. Noțiuni și termeni din domeniul sistemelor de operare. Tipuri de sisteme de operare, obiective și funcții. Exemple de sisteme de operare. S.O. și procesele. Mașina extinsă și mașina ierarhică. Alte puncte de vedere asupra SO. Abordare funcțională. Abordare din punctul de vedere al interfeței cu utilizatorul. Evoluția SO. De la “poartă deschisă” la tratarea pe loturi. Multiprogramarea și partajarea timpului. Sisteme cu timp partajat. Windows, Unix și alte sisteme. Standardele sistemelor de calcul deschise. Sisteme de operare cu micronucleu.	2

<p>Tema 2. Tehnici de execuție și comunicație. Mecanisme de execuție secvențială. Cazul procedurilor. Cazul corutinelor. Starea și contextul procesorului. Activități asincrone. Mecanisme de comutare a contextului unui procesor. Întreruperi. Devieri și apelarea supervisorului. Exemple de sisteme de întreruperi. Utilizarea devierilor și apelării supervisorului. Exemple de utilizare a întreruperilor. Programarea operațiilor de I/E. Metode de gestionare a dispozitivelor periferice. Operațiile de intrare/ieșire sincrone. Operațiile de I/E asincrone cu întreruperi. Intrări/ieșiri buferizate în memorie.</p>	4
<p>Tema 3. Gestionarea activităților paralele. Exemple introductive. Noțiuni de proces secvențial. Proces unic. Context. Relații între procese. Mulțimi de procese. Paralelism. Concurența proceselor. Resurse virtuale. Excludere mutuală. Sincronizarea proceselor. Monitorul – mecanism de sincronizare. Implementarea sincronizării. Probleme-tip. Administrarea unei resurse partajate. Alocarea resurselor banalizate. Modelul cititorului și redactorului. Modelul producătorului și consumatorului. Relația client-server. Administrarea intrărilor-ieșirilor. Sincronizarea temporală. Gestionarea dinamică a proceselor. Sincronizarea în Windows. Procese și fire.</p>	2
<p>Tema 4. Administrarea proceselor. Excluderea mutuală prin așteptare activă. Algoritmii lui Dekker. Așteptarea activă în sisteme multiprocesorale: Test & Set. Semaforul – instrument elementar pentru excluderea mutuală. Funcționarea și structura unui nucleu de sincronizare. Stările unui proces. Fire de așteptare. Administrarea contextelor și schemele primitivelor. Realizarea unui nucleu de sincronizare. Organizarea generală. Interfețele. Structuri și algoritmi. Realizarea monitoarelor. Algoritmi de bază. Tratarea întreruperilor. Tratarea erorilor. Operații asupra proceselor. Crearea și distrugerea proceselor. Suspendarea și reluarea. Excluderea mutuală și alocarea procesorului.</p>	4
<p>Tema 5. Gestiunea informației. Principiile gestiunii informației. Definiții generale. Interpretarea numelor. Construirea căii de acces. Structura reprezentărilor. Descriptori. Contexte și medii. Legarea. Protecția. Domenii și drepturi de acces. Problemele protecției. Desemnarea și legarea fișierelor și intrărilor-ieșirilor. Căi de acces la un fișier. Desemnarea externă a fișierelor. Cataloage. Introducere. Organizarea arborescentă. Legarea fișierelor cu fluxurile de intrare-ieșire. Legarea programelor și datelor. Etapele de viață a unui program. Funcționarea unui încărcător. Funcționarea unui editor de legături. Legarea prin substituție. Legarea prin înlănțuire. Mecanisme de gestiune a obiectelor. Segmentarea.</p>	4
<p>Tema 6. Gestiunea fișierelor. Noțiuni generale. Funcțiile unui sistem de gestiune a fișierelor. Organizarea generală a unui sistem de gestiune a fișierelor. Organizarea logică a fișierelor. Acces secvențial. Acces direct. Cheie unică. Chei multiple. Organizarea fizică a fișierelor. Alocare secvențială. Alocare non contiguă. Blocuri înlănțuite. Tabele de alocări. Alocarea memoriei secundare. Realizarea funcțiilor de acces elementar. Organizarea descriptorilor. Localizarea fizică. Informații de utilizare. Crearea și distrugerea fișierelor. Deschiderea și închiderea fișierelor. Acces elementar la informații în cadrul unui fișier. Securitatea și protecția fișierelor. Redundanța internă și restabilirea informațiilor. Salvare periodică a fișierelor. Autentificarea în Windows NT. SGF al sistemului de operare Unix.</p>	2
<p>Tema 7. Alocarea resurselor. Noțiuni generale. Definiții. Probleme în alocarea resurselor. Exemple de sisteme cu fire de așteptare. Modele de alocare a unei resurse unice. Alocarea procesorului. Introducere. Primul sosit, primul servit. Cererea cea mai scurtă este servită prima. Caruselul și modele derivate. Disc de paginare. Tratarea blocărilor. Enunțul problemei. Algoritmi de prevenire. Algoritmi de profilaxie. Algoritmii bancherului. Algoritmi de detectare și tratare.</p>	2
<p>Tema 8. Administrarea memoriei. Memorie virtuală. Alocarea dinamică a memoriei. Comportamentul programului într-o memorie virtuală liniară. Proprietățile lanțurilor de referințe. Comportamentul într-o memorie cu capacitate limitată. Comportamentul programelor segmentate. Metoda du-te – vino simplă. Partiționarea fixă. Partiționarea variabilă. Mecanisme de reamplasare dinamică. Algoritmi de alocare. Amplasarea și reamplasarea segmentelor. Utilizarea algoritmilor de alocare. Paginarea unei memorii liniare. Paginare simplă. Paginare la două niveluri. Paginarea unei memorii segmentate. Implementarea paginării. Mecanismul de deviere “pagină lipsă”. Partajarea și protecția informației. Parametrii unei discipline de alocare. Algoritmi de reamplasare cu partiție fixă. Algoritmi cu partiție variabilă. Instabilitatea și thrashing-ul. Algoritmii de reamplasare cu partiție variabilă. Reglarea șarjei și echilibrarea unei configurații.</p>	4
<p>Tema 9. Elaborarea unui sistem de operare. Decompoziție ierarhică și mașini abstracte. Conceptul de descendență și structuri cu nivele. Interfețe și specificări. Organizarea unui sistem mono-utilizator. Specificările și organizarea generală a sistemului. Funcțiile sistemului. Limbajul de comandă. Decompoziția sistemului. Interfețe interne. Primitive de intrare/ieșire. Intrări/ieșiri pentru unitatea de disc. Introducere – extragere caractere. Sistemul de gestionare a fișierelor. Organizarea logică. Organizarea fizică. Operații cu fișierele. Intrări-ieșiri logice și gestiunea fluxurilor. Interpretorul limbajului de comandă. Schema generală. Mediul de execuție. Încărcarea unui program. Tratarea erorilor de execuție.</p>	4
<p>Tema 10. Sisteme de operare de rețea. Structura sistemelor de operare de rețea. Tipurile sistemelor de</p>	2

operare de rețea. Sisteme de operare pentru grupuri de lucru și Sisteme de operare pentru rețele în cadrul unei întreprinderi. Sisteme distribuite. Caracteristici ale sistemelor distribuite. Exemple de sisteme distribuite. Partajarea resurselor și Web-ul. World Wide Web.	
Total curs:	30
Tematica lucrărilor de laborator	
Laborator 1. Instalarea SO Linux	2
Laborator 2. Bazele utilizării interfeței SO GNU/Linux	2
Laborator 3. Sistemul de fișiere Linux	2
Laborator 4. Manipularea fișierelor Linux	4
Laborator 5. Procesarea fluxurilor textuale în SO GNU/Linux	2
Laborator 6. Programarea intrărilor-ieșirilor	2
Laborator 7. Programarea componentelor de administrare a procesorului	2
Laborator 8. Programarea componentelor de administrare a informației	2
Laborator 9. Programarea componentelor de administrare a memoriei	2
Laborator 10. Elaborarea unui sistem de operare propriu	12
Total lucrări de laborator:	30

8. Referințe bibliografice

Principale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ciclul de prelegeri la disciplina “Sisteme de operare. Mecanisme interne și principii de proiectare”, Varianta de calculator. UTM 2. Andrew S. Tanenbaum, Herbert Bos. Modern Operating Systems. Ediția 4 3. William Stallings. Operating Systems. Internals and Design Principles. 4. Владимир Карпов, Константин Коньков. Основы операционных систем. М., 2015
Suplimentare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stuart E.Madnick, John J.Donovan. Operating Systems.- McGraw-Hill Book, New-York, 1974 2. Florin Păunescu. Analiza și concepția sistemelor de operare.- Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, 306 p. 3. S.Krakowiak. Principes des systèmes d'exploitation des ordinateurs. - Dunod informatique, Bordas, Paris, 1987, pp. 490.

9. Evaluare

Periodică		Curentă	Studiu individual	Proiect/teză	Examen
EP 1	EP 2				
Învățământ cu frecvență					
15%	15%	15%	15%		40%
Standard minim de performanță					
Prezența și activitate la prelegeri și lucrări de laborator;					
Obținerea notei minime de „5” la fiecare dintre evaluări și lucrări de laborator;					

10. Criterii de evaluare

Activitate	Componente evaluare	Metodă de evaluare, Criterii de evaluare	Pondere în nota finală a activității	Ponderea în evaluarea disciplinei
Învățământ cu frecvență				
Evaluare periodică I	Conținut teoretic, teme 1-3	Test pe MOODLE	100%	15%
Evaluare periodică II	Conținut teoretic, teme 4-7	Test pe MOODLE	100%	15%
Evaluare curentă	Activitatea practică	Discuții în cadrul seminarelor	50%	15%
		Dosar completat cu Rapoarte pentru fiecare Studiu de caz în discuție	50%	
Studiul individual	Cercetare la temă	Prezentare/discurs public	100%	15%
Proiect/Teză de an				
Evaluare finală	Conținut teoretic și practic	Examen oral sau scris. Notare conform baremului	100%	40%